

KARPATY – GÓRY, KTÓRE ŁĄCZĄ

Konferencja „Europa Karpat”

28-30.03.2025

miejsce: Przemyska Biblioteka Publiczna im. Ignacego Krasickiego
Przemyśl, ul. Grodzka 8

piątek, 28 marca 2025

17:45-18:25

RADA PROGRAMOWA Europy Karpat - otwarte spotkanie

18:25 Otwarcie konferencji

18:30-20:00

Panel I

LUDZIE WOLNOŚCI EUROPY KARPAT

Tematyka panelu obejmuje szerokie spektrum zagadnień związanych z walką o wolność, od historycznych wspomnień po współczesne wyzwania. Celem jest ukazanie roli, jaką mieszkańcy regionu Karpat odgrywali i nadal odgrywają w walce o wolność i demokrację. Dyskusje będą koncentrować się na doświadczeniach z różnych krajów, m.in. z Białorusi, Rosji, Gruzji i Rumunii, a paneliści podzielą się swoimi perspektywami oraz działaniami na rzecz praw człowieka i wolności obywatelskich.

moderator: **Jacek Karnowski**, redaktor naczelny wPolsce.pl, Tygodnik Sieci, Polska

Paneliści:

1. **Andrzej Dera**, minister w Kancelarii Prezydenta RP, Polska
2. **Gerwazy Longher**, działacz społeczny narodowości polskiej, poseł do Izby Deputowanych, Rumunia
3. **Pavol Mačala**, Stowarzyszenie Naukowe Personalizm, Słowacja
4. **Imre Molnar**, historyk, socjolog, polonista, dyplomata, Węgry
5. **Jarostaw Narkiewicz** działacz polskiej mniejszości narodowej na Litwie, poseł na Sejm, minister komunikacji w latach 2019–2020, Litwa
6. **Emanuelis Zingeris**, wiceprzewodniczący Komisji Spraw Europejskich, Seimas, Litwa
7. **Leonardas Vilkas**, działacz Ligi Wolności Litwy, Litwa

8. **Aleksander Milinkiewicz**, kanclerz Wolnego Uniwersytetu Białoruskiego, doradca Swietłany Cichanowskiej ds. europejskich
9. **Paruyr Hayrikyan**, Unia na Rzecz Samostanowienia Narodowego Armenii, Armenia
10. **Władimir Ponomarew**, Instytut Bezpieczeństwa i Rozwoju Międzynarodowego

20:00 WIECZÓR FILMOWY

Partner wydarzenia: Przemyskie Towarzystwo Kulturalne

Słowo wstępne: Imre Molnar, Arkadiusz Adamczyk

Projekcja filmu: „Droga Krzyżowa Jánosa Eszterháyzyego”

sobota, 29 marca 2025

Panel II

9:00-10:30

PRZYSZŁOŚĆ UNII EUROPEJSKIEJ. Gospodarka, finanse, bezpieczeństwo.

Gdy myślimy o przyszłości Unii Europejskiej coraz częściej stwierdzamy, że do innej unii wchodziliśmy, w innej unii jesteśmy, a być może w jeszcze w innej unii obudzimy się jutro.

Trwa centralizacja Unii Europejskiej, skupianie władzy wbrew zapisom traktatowym w Brukseli, w tym w Komisji Europejskiej. Czy ingerencja w wybory, wolność słowa i próba wpływania na wynik wyborczy w państwach członkowskich jest narzędziem do tej centralizacji?

Jak daleko może posunąć się Bruksela nie tylko w formowanie rządów po wyborach, ale także w sam proces wyborczy?

Trwa spór między USA a wiodącymi państwami w Europie, w tym walka o kontrolę nad informacją, wolnością w internecie, próba sił między starym establishmentem UE, a nową administracją Donalda Trumpa.

Jak ta walka o władzę nad Europą przebiega i co jest jej celem?

Moderator: **Bogdan Rzońca**, Posel, członek grupa Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, Parlament Europejski, Polska

1. **Richard Hörcsik**, węgiersko-polska Grupa Przyjaźni Parlamentarnej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier
2. **Branko Grims**, Posel, członek grupa Europejska Partia Ludowa, Parlament Europejski, Słowenia

3. **Fredis Beleris**, Posel, członek grupa Europejska Partia Ludowa, Parlament Europejski, Grecja
4. **Antonio Tanger Corrêa**, Posel, członek Grupa Patrioci za Europą, Parlament Europejski, Portugalia
5. **Alina Gorghiu**, zastępca przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, Rumunia

Panel III

10:45-12:15

JUTRO EUROPY ŚRODKOWEJ

Od Porwanej Europy do Straży Przedniej wolności, równości oraz suwerenności w UE i Europie.

Węgry. Polska. Grupa Wyszehradzka, Europa Karpat, Trójmorze – w kontekście współczesnych wyzwań politycznych.

Jak po raz kolejny uczynić Europę Środkową skuteczną w realizacji własnych interesów?

GOŚĆ SPECJALNY: Balázs Orbán, minister, dyrektor polityczny Gabinetu Premiera, Węgry

Moderator: **Maciej Szymanowski**, współzałożyciel Forum Polsko-Czeskiego oraz Instytutu Wacława Felczaka, wykładowca akademicki, Polska

Paneliści:

1. **Ryszard Terlecki**, poseł na Sejm RP, b. wicemarszałek Sejmu, Polska
2. **Zbigniew Rau**, poseł na Sejm RP, minister Spraw Zagranicznych (2020-2023) Polska
3. **Andrzej Adamczyk**, poseł na Sejm, minister Infrastruktury (2015-2023), Polska
4. **Ján Hudacký**, b. minister gospodarki, Konsul Honorowy RP w Preszowie, Słowacja
5. **Arkadiusz Mularczyk**, Posel, członek grupa Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, Parlament Europejski, Polska

Panel IV

12:50-14:30

BUDZENIE SIĘ EUROPY

Odradzanie się ruchów narodowych w Austrii, Niemczech, Włoszech, Hiszpanii, Francji, Europie Środkowej.

Moderator: **Zdzisław Krasnodębski**, przewodniczący Fundacja Polska Wielki Projekt, Polska

Paneliści

1. **Jan Maria Rokita**, analityk, publicysta, b. minister Urzędu Rady Ministrów, Polska
2. **Ján Figeľ**, b. premier, b. komisarz UE ds. wolności religijnych, Słowacja
3. **Verena Mutzatko**, Akademia Dyplomatyczna FPO w Wiedniu, Austria
4. **Marek Matraszek**, Fundacja Dziedzictwa Rogera Scrutona (Wielka Brytania)

14:30-15:30 PRZERWA

Panel V

15:30-17:00

NIEMCY-ROSJA-EUROPA ŚRODKOWA. Zrozumieć geopolitykę

Do politycznego kanonu weszła dewiza mówiąca, że kto kontroluje Europę Środkową dominuje nad Europą. Ta dewiza zaświadcza o wartości Europy Środkowej, ale nie jako pojedynczych państw, lecz jako całości. Historia poucza, że Europa Środkowa zawsze była terenem rywalizacji Niemiec i Rosji. W geopolitycznych kalkulacjach obu tych państw nigdy nie zapomniano o Europie Środkowej a w realnej polityce poróżniano narody Europy Środkowej i zwalczano wszelkie przejawy ich integracji, aby ten obszar nie był nigdy podmiotem, lecz przedmiotem polityki europejskiej. Czy zatem jest szansa na przetamianie tego historycznego fatum ciężącego nad Europą Środkową? Najwyższy czas, aby Europa Środkowa stała się podmiotem, przynajmniej polityki europejskiej.

Moderator: Zbigniew Rau, poseł na Sejm RP, minister Spraw Zagranicznych (2020-2023) Polska

Paneliści:

1. **Tom Tugendhat**, poseł do Izby Gmin Wielka Brytania
2. **Zdzisław Krasnodębski**, przewodniczący Rady Programowej, Fundacja Polska Wielki Projekt, Polska
3. **Alexander Tomský**, wydawca, analityk polityczny, publicysta, tłumacz i wykładowca uniwersytecki
4. **Ilya Ponomarev**, przewodniczący Rady Kongresu Deputowanych Ludowych, Rosja
5. **Tomasz Grzegorz Grosse**, profesor, Uniwersytet Warszawski, Polska
6. **István Ijgyártó**, ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Węgier w Polsce
7. **Jan Draus**, historyk Polska

Panel VI**17:15-18:45****UKRAINA W PROCESIE TRANSFORMACJI I ODBUDOWY**

Już 10 lat Ukraina stawia czoło agresji rosyjskiej. W ostatnich tygodniach rozpoczęły się zabiegi administracji Prezydenta Donalda Trumpa, mające na celu zakończenie działań wojennych i osiągnięcie trwałego pokoju. Wypracowanie warunków pokoju, akceptowalnych jednocześnie dla Ukrainy i dla Rosji nie będzie łatwe. Celem Ukrainy jest członkostwo w strukturach euroatlantyckich: Unii Europejskiej i NATO, tak aby zapewnić bezpieczeństwo i rozwój kraju w długiej perspektywie. Obecnie Ukraina nadal potrzebuje silnego wsparcia militarnego i humanitarnego oraz pomocy w zapewnieniu funkcjonowania państwa. Ale już teraz trzeba pomóc Ukrainie zbudować system i struktury, które pozwolą Ukrainie na osiągnięcie euroatlantyckich celów oraz na odbudowę kraju ze zniszczeń wojennych. Na te cele zostaną skierowane setki miliardów dolarów. Ukraina nie ma odpowiednich kompetencji do sprawnego planowania i zarządzania tak dużym wolumenem środków. Dla społeczeństwa ukraińskiego kluczowe jest pokazanie wizji rozwoju i zmiany kraju.

Moderator: **Jerzy Kwieciński**, ekspert Europy Karpat, Polska

Paneliści:

1. **Mykhaylo Khariy**, koordynator, Narodowe Forum "Transformacja Ukrainy", Ukraina
2. **Markijan Malski**, dziekan Wydziału Stosunków Międzynarodowych, Lwowski Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki, Ukraina
3. **Olena Kopanchuk**, deputowana, Rada Najwyższa, Ukraina
4. **Władysław Ortył**, marszałek, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Polska
5. **Oleksiy Halaka**, Narodowe Forum "Transformacja Ukrainy", Ukraina
6. **Daniel Fried**, Atlantic Council, USA
7. **Jānis Bordāns**, Prezes Zarządu Iustitia et Securitas, Łotwa
8. **Yaroslav Romanchuk**, Adwokat, Partner Zarządzający Eucon Grupa Prawnicza, Ukraina
9. **Adam Peziot**, wiceminister spraw wewnętrznych i administracji (1998–1999) i finansów (2007–2008)

Panel VII**19:00-20:30****ŁUDZIE KULTURY W KARPATACH – SREBRNY CZWOROKĄT. MEGAGALERIA****Partner wydarzenia: Przemyskie Towarzystwo Kulturalne**

1. Temat podejmowany w celu integracji artystów i ludzi kultury w regionie Karpat w ramach Międzynarodowego Triennale Malarstwa Regionu Karpaty „Srebrny Czworokąt”.
2. Nawiązanie do dyskusji na temat megagalerii wzdłuż Via Carpathi, która ukazywałaby turystom dziedzictwo narodowe tego regionu

Moderator: **Andrzej Cieszyński**, dyrektor Galerii Sztuki Współczesnej w Przemysłu, Polska

Paneliści:

1. **Roman Yatsiv**, malarz, historyk, prorektor Lwowskiej Narodowej Akademii Sztuk Pięknych, Ukraina
2. **Piotr Bies**, artysta, rzeźbiarz, Polska
3. **Peter Káša**, Uniwersytet Preszowski w Preszowie, Słowacja

20:30 KOLACJA

21:00 WIECZÓR FILMOWY –

Partner wydarzenia: Przemyskie Towarzystwo Kulturalne

Arkadiusz Gołębiewski, operator, reżyser, producent i scenarzysta filmowy.

- prezentacja Festiwalu Niepokorni Niezłomni Wyklęci.

Projekcja filmu:

Inka - Zachowałam się jak trzeba. Osia filmu są poszukiwania szczątków przez prof. K. Szwagrzyka. Film, zgrabnie zrealizowany, lekko opowiedziana chociaż trudna historia. Czas 30 min. Autorem i producentem jest A. Gołębiewski

niedziela, 30 marca 2025

Panel VIII

10.00-11.30

PRZYSZŁA POLITYKA SPÓJNOŚCI I JEJ WPŁYW NA SAMORZĄDY KARPACKIE

Partner wydarzenia: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

W nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej kluczową rolę odgrywają polityka spójności oraz polityka makroregionalna, które kształtują możliwości rozwoju

samorządów. W ramach panelu eksperci oraz przedstawiciele administracji regionalnej będą omówić szanse i wyzwania, jakie niosą ze sobą aktualne mechanizmy wsparcia finansowego.

Nowa polityka spójności Unii Europejskiej na okres po 2027 roku ma na celu dalsze wspieranie zrównoważonego rozwoju regionów, wyrównywanie szans oraz wzmocnienie konkurencyjności obszarów mniej rozwiniętych. Jej kluczowymi elementami pozostają inwestycje w innowacje, transformację cyfrową, zieloną gospodarkę i wzmocnienie kapitału ludzkiego.

Jednak w nowej perspektywie finansowej pojawia się realne zagrożenie dla utrzymania dotychczasowego poziomu wsparcia – coraz częściej mówi się o możliwym ograniczeniu środków na politykę spójności na rzecz innych priorytetów UE, co może negatywnie wpłynąć na rozwój wielu regionów, w tym karpaccich.

Dyskusja skupi się na roli współpracy transgranicznej oraz koordynacji działań na poziomie regionalnym, które są kluczowe dla wzmocnienia potencjału Karpat jako dynamicznie rozwijającego się obszaru Europy. Uczestnicy panelu przeanalizują także perspektywy wdrażania projektów infrastrukturalnych, środowiskowych i społecznych, mających na celu zrównoważony rozwój regionu.

W kontekście polityki makroregionalnej omówione zostaną inicjatywy, które mogą wpłynąć na zwiększenie konkurencyjności regionu karpacciego, a także jego lepszą integrację w ramach europejskiej współpracy. Panel będzie okazją do wymiany doświadczeń i wskazania dobrych praktyk w zakresie wykorzystania środków UE na poziomie lokalnym.

Moderator:

Paneliści:

1. **Władysław Ortyl**, marszałek, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Polska
2. **Witold Kozłowski**, wicemarszałek, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Polska
3. **Milan Majerski**, preśeda Samorządowego Kraju Preszowskiego, Słowacja
4. **Marek Bańkowski**, wójt Gminy Bukowsko, Polska

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE:

Wystawa prac Liudmyly Davidenko - laureatki Grand Prix Międzynarodowego Triennale Malarstwa Regionu Karpat Srebrny Czworokąt 2021

Laureaci głównych nagród Międzynarodowego Triennale Malarstwa Regionu Karpat Srebrny Czworokąt 2024 - **Przemyska Biblioteka Publiczna**

Artyści bez granic, Artists without Borders, paper no limit, artyści z Litwy
Rièardas Garbaèiauskas, Vaidotas Janulis - Galeria Sztuki Współczesnej w Przemyśle,
ul T. Kościuszki 3

Wernisaż: 28 marca, godzina 18.00